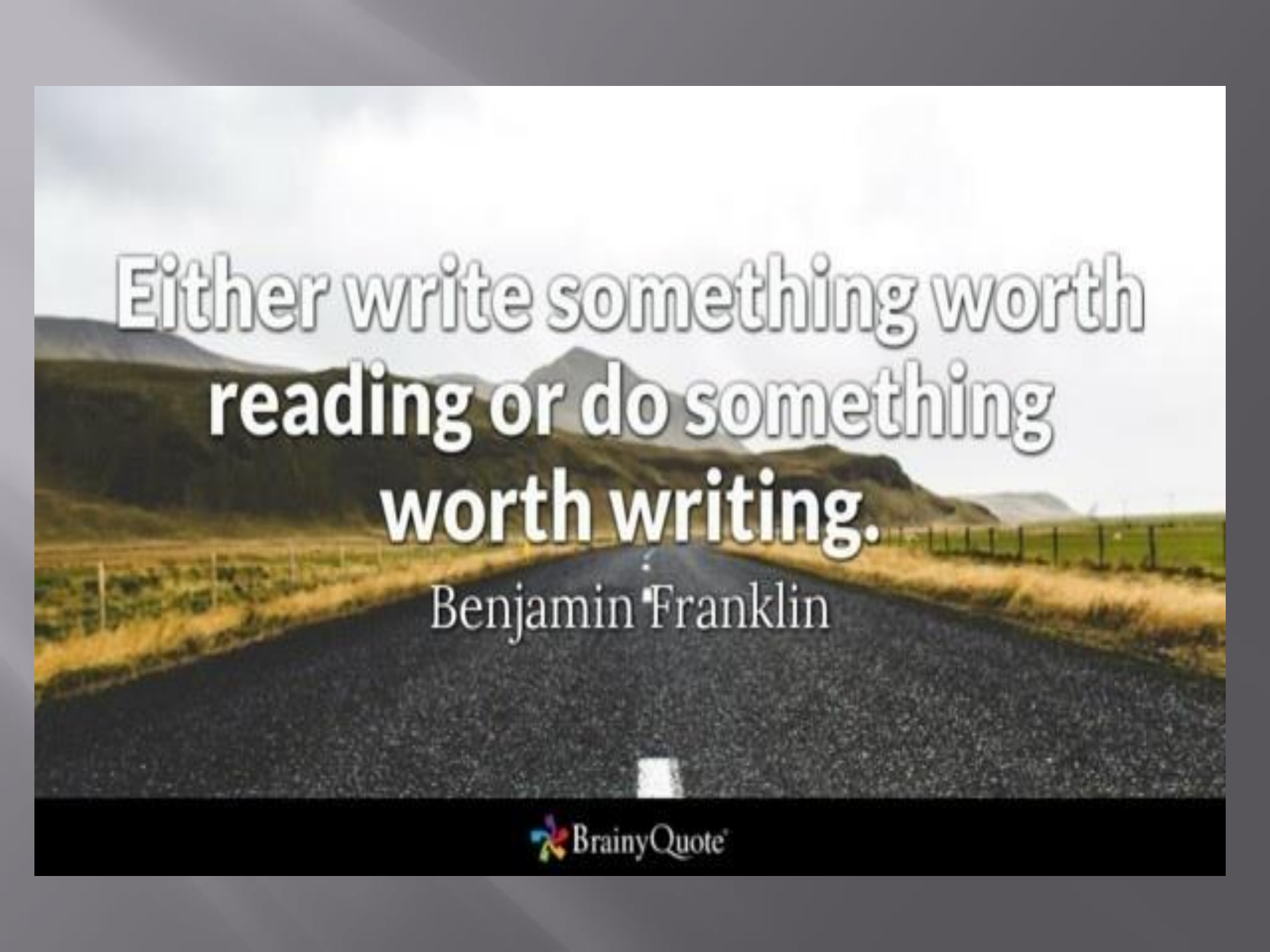

PISANJE KAO KOMPETENCIJA KOJA SE UČI PISANJEM

Tina Udović, prof. mentor

A scenic landscape featuring a paved road that stretches from the foreground into the distance, flanked by green fields and leading towards a range of mountains under a cloudy sky. The text is overlaid on the upper half of the image.

**Either write something worth
reading or do something
worth writing.**

Benjamin Franklin

Jezične djelatnosti i jezične kompetencije

- ▣ Osnovne su jezične djelatnosti slušanje i govorenje te razgovaranje.
- ▣ Ovladavajući jezičnim djelatnostima usvaja se i sam jezik.
- ▣ **Drugotne jezične djelatnosti su čitanje i pisanje.**

JEZIČNA PRODUKCIJA: PISANJE I GOVORENJE

- ▣ Pisana komunikacija traži i dopušta **zaustavljanje procesa** (pisanja) u oblikovanju poruka.
- ▣ Pisani jezik traži potpunu dovršenost jer nema dopunskih sredstava za izražavanje poruka.
- ▣ Govoreni jezik dopušta ponavljanje, prekidanje i nedovršenosti koje nisu svojstvene pisanome jeziku.

Pisanje kao stvaranje teksta*:

- ▣ -vrlo kompleksna i kognitivno zahtjevna aktivnost
- ▣ - pisanje podrazumijeva dinamički sklop kognitivnih procesa više i niže razine koji se često istodobno odvijaju
- ▣ -pisanje zahtijeva simultanu koordinaciju i kombinaciju strategija i tehnika pisanja, odnosno aktivaciju, odabir i primjenu različitih kognitivnih procesa

- ▣ *Napomena: tekst na stranici preuzet je s prezentacije s predavanja doc.dr.sc. Anele Nikčević-Milković pod nazivom Psihologija pisanja kao suvremeno obrazovno područje održanom na stručnom skupu AZOO-a pod nazivom Poučavanje strategijama i tehnikama pisanja (OŠ i SŠ) u Rijeci, 21.ožujka 2016.

-autor teksta treba jasno odrediti prirodu, cilj i komunikacijsku ulogu teksta*

-tijekom pisanja autor prevodi ideje u riječi i rečenice teksta, odnosno u pisanje organiziranih jezičnih cjelina

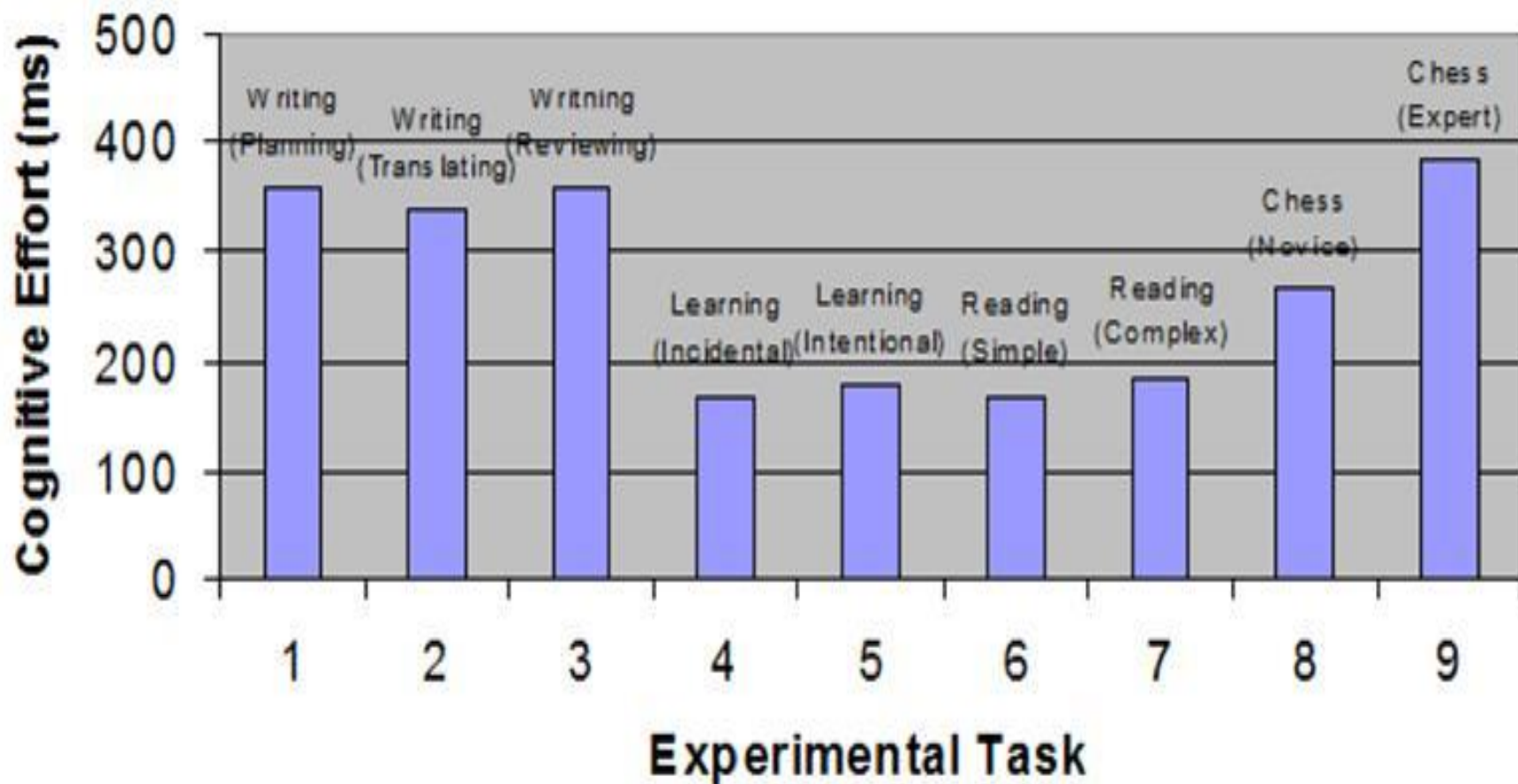
-potrebno je usvojiti brojne strategije i tehnike pisanja te razviti samoregulaciju pisanja

*Napomena: tekst na stranici preuzet je s prezentacije s predavanja doc.dr.sc. Anele Nikčević-Milković pod nazivom Psihologija pisanja kao suvremeno obrazovno područje održanom na stručnom skupu AZOO-a pod nazivom Poučavanje strategijama i tehnikama pisanja (OŠ i SŠ) u Rijeci, 21.ožujka 2016.

Količina kognitivnog napora prilikom procesa pismenog izražavanja u odnosu na druge kognitivne aktivnosti (izvor: Kellogg, R. T. (1994.). Cognitive Psychology, London: SAGE Publication)*

*Napomena: tekst i graf na stranici preuzeti su s prezentacije s predavanja doc.dr.sc. Anele Nikčević-Milković pod nazivom Psihologija pisanja kao suvremeno obrazovno područje održanom na stručnom skupu AZOO-a pod nazivom Poučavanje strategijama i tehnikama pisanja (OŠ i SŠ) u Rijeci, 21.ožujka 2016.

Za ostvarenje produktivnog pisanja nužno je*:

- ▣ 1. izabrati točne riječi za svaku ideju
  - ▣ 2. koristiti stroga gramatička, sintaktička i ortografska pravila
  - ▣ 3. koristiti točno stavljanje interpunkcija i rečeničnih znakova
-
- ▣ *Napomena: tekst na stranici preuzet je s prezentacije s predavanja doc.dr.sc. Anele Nikčević-Milković pod nazivom Psihologija pisanja kao suvremeno obrazovno područje održanom na stručnom skupu AZOO-a pod nazivom Poučavanje strategijama i tehnikama pisanja (OŠ i SŠ) u Rijeci, 21.ožujka 2016.

- ▣ -uspješan tekst najčešće je rezultat više verzija radnog teksta*
- najzahtjevnijom vrstom pisanog teksta smatra se tzv. argumentirano kritičko pisanje u kojem autor vlada određenom temom te iskazuje kritički stav prema njoj

*Napomena: tekst na stranici preuzet je s prezentacije s predavanja doc.dr.sc. Anele Nikčević-Milković pod nazivom Psihologija pisanja kao suvremeno obrazovno područje održanom na stručnom skupu AZOO-a pod nazivom Poučavanje strategijama i tehnikama pisanja (OŠ i SŠ) u Rijeci, 21.ožujka 2016.

Primarne (ključne) strategije pisanja*:

- ▣ -planiranje (određenje teme, publike i svrhe pisanja)
- ▣ -skiciranje ili pravljenje nacрта
- ▣ -ispravljanje teksta (Rosenberg, 1989.)

Uz primarne strategije pisanja koriste se i **sekundarne strategije pisanja** (dijagrami i slike, postavljanje pitanja, anticipiranje kritike, vlastito iskustvo, pisanje u navodnicima, reference autora, povijesni podatci, statistika, retorička pitanja i dr.).

- ▣ *Napomena: tekst na stranici preuzet je s prezentacije s predavanja doc.dr.sc. Anele Nikčević-Milković pod nazivom Psihologija pisanja kao suvremeno obrazovno područje održanom na stručnom skupu AZOO-a pod nazivom Poučavanje strategijama i tehnikama pisanja (OŠ i SŠ) u Rijeci, 21.ožujka 2016.

Uz primarne i sekundarne strategije pisanja koriste se i **tehnike u okviru planiranja pisanja teksta** (oluja ideja, čitanje i istraživanje teme, razgovor sa stručnjacima ili kolegama, fokusirano slobodno pisanje, poznavanje vlastitog cilja pisanja) i **tijekom pisanja teksta** (isticanje ključnih termina u tekstu, davanje početaka i završetaka rečenica na kojima će se graditi tekst, označavanje pitanja gdje je potrebno daljnje istraživanje teme i dr.).*

*Napomena: tekst na stranici preuzet je s prezentacije s predavanja doc.dr.sc. Anele Nikčević-Milković pod nazivom Psihologija pisanja kao suvremeno obrazovno područje održanom na stručnom skupu AZOO-a pod nazivom Poučavanje strategijama i tehnikama pisanja (OŠ i SŠ) u Rijeci, 21.ožujka 2016.

Zadatak: zajedno pronađimo i prokomentirajmo pogreške u sljedećim rečenicama:

(izvor: pisani radovi i pripreme za izvođenje nastavne jedinice pripravnika na provedenim stručnim ispitima iz Fizike)

- ▣ Najprije se susreću na prvoj godini u mehanici, zatim se susreću u termodinamici, elektrostatici, mehanici fluida itd.
- ▣ S pojmom rada i energije ponovno se susreću na prvoj godini srednje škole.
- ▣ Nastavnik ima važnu ulogu da uvede pojam sile i razbije krive koncepte stvorene od strane učenika kroz odgoj i odrastanje.
- ▣ Energija ne može nestati, niti iz ničega nastati.

- Slijedeći koristan primjer je eksperiment koji je 1911. izveo Milikan.
- Bez obzira u kojem dijelu fizike nalazimo svoj interes, ili u kojem dijelu gradiva se nalazimo koncept polja i sile sadržan je unutra.
- Na samom početku nužno je istaknuti da model idealnog plina često može sasvim dobro opisati i realne plinove, uz pridržavanje određenih rubnih uvjeta za tlak i temperaturu.

- Temperaturu sustava možemo na stalnoj vrijednosti držati primjerice grijačem s bimetalnom trakom koja će isključiti grijač kad postigne podešenu kritičnu temperaturu.
- Očigledno, klasična je fizika upala u krizu zbog svoje nemoći da objasni fenomen prirode.
- Rezultat klasične fizike toliko je odstupao od eksperimentalno dobivenog rezultata u području visokih frekvencija da je to neslaganje dobilo naziv “ultraljubičasta katastrofa”.

- Tako oblikovanom nastavom učenici razvijaju niz sposobnosti i vještina poput opažanja, opisivanja, zaključivanja i formiranja novih ideja.
- Plinski zakoni su doveli razvoja kemije, prehrambene i kemijske industrije te nam omogućili napredak u višestrukim djelatnostima pa je važno i na učenike prenijeti njihovu važnost, a time ih posredno pripremiti i na složenije sadržaje iz termodinamike koji će uslijediti.

- Kako dugo toplina prelazi s toplijeg na hladnije tijelo?
(iz pripreme za nastavni sat)
- Tako toplina koja je dovedena prešla je dijelom u unutarnju energiju, a dijelom u rad. (odgovor nastavnika iz pripreme za nastavni sat)

Hvala na pažnji i suradnji, sretno pisanje!

Reference:

- ▣ -materijali sa stručnog skupa AZOO-a pod nazivom Poučavanje strategijama i tehnikama pisanja (OS i SS) održanog u Rijeci, 21. ožujka 2016. (prezentacija s predavanja Psihologija pisanja kao suvremeno obrazovno područje, doc.dr.sc. Anela Nikčević-Milković, Sveučilište u Zadru, Odjel za nastavničke studije u Gospiću)
- ▣ Udović, Tina (2015.) Kako napisati pisani rad na stručnom ispitu iz Fizike. *Matematičko-fizički list* LXV 3 (2014. – 2015.) Hrvatsko matematičko društvo i Hrvatsko fizikalno društvo. http://www.azoo.hr/images/strucni2015/pisani_rad_fizika.pdf
- ▣ Udović, Tina (2016.) Hrvatski jezik u pismenome radu i pripremi za izvođenje nastavne jedinice na stručnome ispitu iz Fizike. *Hrvatski jezik*, 2/10-13. Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje. http://www.azoo.hr/images/tina_udovic_Hrvatski_jezik.pdf
- ▣ Alerić, M., Gazdić-Alerić, T. (2014.) Hrvatski u upotrebi. Zagreb, Profil.
- ▣ Frančić, A., Hudeček, L., Mihaljević, M. (2005.) Normativnost i višefunkcionalnost u hrvatskome standardnom jeziku. Zagreb, Hrvatska sveučilišna naklada.
- ▣ Grubišić-Belina, Linda. (2012.) Pisani rad na stručnom ispitu. http://www.azoo.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=4052:materijali-pisani-rada-na-strunom-ispitu&catid=66:predkolski-odgoj&Itemid=321
- ▣ Hudeček, L., Mihaljević, M. i Vukojević, L. (2010). Jezični savjeti. Zagreb, Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.
- ▣ Silić, J. (2006.). Funkcionalni stilovi hrvatskoga jezika. Zagreb, Disput.
- ▣ Skupina autora. (2013.) Hrvatski pravopis. Zagreb, Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.
- ▣ Solar, M. (1994). Teorija književnosti. Zagreb, Školska knjiga.
- ▣ -pisani radovi i pripreme za izvođenje nastavne jedinice pripravnika na provedenim stručnim ispitima iz Fizike